

Türkiye ile Yunanistan arasında 26 eylül 1935 tarihli kliring anlaşmasına müzeyyel protokolün tasdiki hakkında kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 12/VII/1939 - Sayı : 4256)

No.
3679

Kabul tarihi
5 - VII - 1939

BİRİNCİ MADDE — 26 eylül 1935 tarihli kliring anlaşmasına zeylen Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Kırallık Hükûmeti arasında 15 birinci kânun 1938 tarihinde Atınada akid ve imza edilen protokol I kânunusani 1939 tarihinden muteber olmak üzere tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun ahkâmını tatbika İera Vekilleri Heyeti memurdur.

7 temmuz 1939

TÜRKİYE İLE YUNANİSTAN ARASINDA 26 EYLÜL 1935 TARİHLİ KLİRİNG ANLAŞMASINA MÜZEYYEL PROTOKOL

1 — 26 eylül 1935 tarihli kliring anlaşması ve merbutatı aşağıdaki tadilat dairesinde I kânunusani 1939 tarihinden itibaren bir sene müddetle temdid edilmiştir. İnkızasından iki ay evvel feshi ihbar edilmediği takdirde anlaşma senelik devreler içinden kendiliğinden temdid edilmiş olacaktır.

2 — Birinci madde yerine aşağıdaki madde kaim olmuştur:

«Her iki memleketten biri menşeli müstahsalât diğerinin arazisine, idhal edildikleri anda, idhalı memlekette meri umumî idhalât rejimi dairesinde kabul olunurlar.»

3 — İkinci madde aşağıdaki hükümler ile itmam edilmiştir:

«Şu kadar var ki, teslimat sırasında menşe şahadetnamesinin B kısmına malik olmasalar dahi Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası veya Yunanistan Bankası tahsilât ihbarnamelerini bu şahadetnameler tefrik olunmaksızın yekdiğerine göndereceklerdir.

Bu takdirde idhalâtçılar, bedeli yatırılmış bulunan emtianın dahilî istihlâke tahsis edilmek üzere bilfiil idhal olunduğunu kendi memleketleri ihraç bankasına karşı taahhüd edeceklerdir.

Şurası mukarrerdir ki her iki banka, emtianın gümrükten mürurunu müteakib menşe şahadetnamelerinin B. kısmını birbirine göndereceklerdir.»

4 — Üçüncü madde yerine aşağıdaki madde kaim olmuştur:

«Yunanistana idhal edilen Türk menşeli emtianın FOB bedellerinden mütevellid bütün borçlar Yunanistan Bankasına drahmi olarak yatırılmak suretile tesviye edilecek ve bu banka işbu meblâğın yüzde ellisini Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasınca intihab edilecek her hangi serbest bir dövizle mezkûr Merkez bankasının emrine âmade bulunduracak, mütebaki yüzde ellisini de yine mezkûr bankanın namına açacağı faizsiz bir kliring (A) hesabının matlubuna Türk lirası olarak kaydedecektir. Her döviz tebdili Yunanistan bankasınca Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasının ihbarnamesi alındıktan sonra tatbik edilecek ve bu tarihten sonra ifa edilecek tahsilâta aid bulunacaktır.»

Yukarıda mevzuubahis kliring (A) hesabına bu suretle yatırılan mebalîğ atideki hususat için istimal edilecektir:

a) Türkiyeye idhal edilecek Yunan menşeli emtia bedellerinin tesviyesi için,

b) İkametgâhı Türkiyede olup Yunanistanda bulunan kimselerin (seyyahlar ve talebe) adam başına 7 500 drahm ve beş günlük ikameti müteakib ilâveten günde 1 500 drahm tahsis edilmek üzere ve adam başına ayda 16 000 drahmîyi aşmamak ve heyeti umumiyesi senede 15 milyon drahmîyi tecavüz etmemek şartile Yunanistandaki ikamet masraflarını tediye için,

Şurası mukarrerdir ki bir sene zarfında 15 000 000 drahmîlik plâfonun kullanılmayan kısmı mütakib devreye kendiliğinden devrolunacaktır

c) Her iki bankanın mutabakatı ve muamele, sermaye, nakli mahiyetini almamak şartile Türkiyede ikametgâh sahibi Türk veya Yunan tebaası tarafından Türkiyeden Yunanistana gönderilecek cüzi mebalîğin tediyesi için,

d) Türkiyenin Selânik panayırma iştirâk masrafları ve bu panayırdaki Türk mümessili ve memurlarının sarfiyatı için,

e) Türk vapurlarının Yunanistan limanlarında kumanya ve levazım bedellerinin tesviyesi için,

Menşe şahadetnamelerinde yazılı olan fiatlar, idhalâtçı memleketteki takdiri kıymet komisyonu tarafından ciddî sebeplerle doğruluklarından şüphe edilmedikçe, yukarıda mezkûr ahkâm dairesinde ifa olunacak teslimata esas olarak babul edilecektir. Aksi takdirde idhalâtçı memleketteki takdiri kıymet komisyonu mevzuubahs malın hakikî kıymetini tesbit için ihracatçı memleketteki salâhiyettar komisyonla anlaşacaktır.

5 — Dördüncü madde yerine aşağıdaki ahkâm ikame edilmiştir:

«Yunanistana idhal edilen Türk mallarına aid olup işbu protokolün 4 ncü bendinde tarif edilmiş bulunan tediye tarzı, taşkömür, zeytin prınası ve hububata tatbik olunmıyacaktır:

1 — Taşkömür bedelleri, Yunanistan bankasının Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası namma Türk lirası olarak açacağı faizsiz bir (C) hesabına yatırılacaktır.

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasının bu hesabdaki matlubatı, Yunanistan ve Türkiyenin bir banka kliring mukavelesile bağlı buldukları veya bulunacakları ve birinci memleketin bakıyei matluba ve ikinci memleketin de bakıyei zimmete malik oldukları memleketler merkez bankaları ve takas ofisleri nezdinde Yunanistan bankasının meveud matlubatı ile mahsub edilecektir.

Üç taraflı kliringin otomatik olarak işlenmesini temin maksadile Türkiyenin ve Yunanistanın kliring mukavelesile bağlı buldukları memleketler ihraç bankaları veya takas ofislerinin Yunanistan lehine bir bakıyei matlub ve Türkiye aleyhine bir bakıyei zimmet tahassül eder etmez her iki memleket ihraç bankalarına telgrafla malûmat vermelerinin temini için her iki ihraç bankası biltilâf mevzuubahs müessesese veya Ofisler nezdinde lâzımgelen teşebbüslerde bulunacaklardır.

Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasının müsaadesi üzerine işbu müesseseler üç taraflı mahsub muamelesini ifa edeceklerdir.

Bu hesabın meveudatı âtideki tediye dahi tahsis edilebilecektir:

a) İşbu protokolün 4 ncü bendinde derpiş edilmiş bulunan ferdî plâfonları tecavüz eden turistik masraflara,

b) Aynı bendde derpiş edilmiş bulunan yıllık 15 000 000 drahmîlik plâfon tükendikten sonra tahassül eyliyecek turistik masraflara,

c) Sermaye nakli mahiyetini almamak şartile Türkiyede ikametgâh sahibi Türk yahud Yunan tebaası tarafından Türkiyeden Yunanistana gönderilecek cüzi mebalîğa,

2 — Yunanistan bankasına tediye edilecek olan zeytin prınası ile hububat bedellerinin tamamı Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası tarafından intihab edilecek transferi serbest bir döviz halinde Yunanistan bankası tarafından işbu banka emrine âmade bulundurulacaktır.»

6 — Aşağıdaki hükümler mükerrer altıncı madde olarak ilâve olunmuştur:

İhracatçı tarafından tesviye edilmiş konşimento ve sigorta poliçelerine müteallik navlun ve sigorta masrafları bedelleri evrakı müsbitine ibrazı mukabilinde her iki memleket ihraç bankalarına yatırılacaktır.

İdhalâtçı memleket ihraç bankası tarafından bu suretle tahsil olunan mebalîğ diğer ihraç bankasının emrine, serbest döviz olarak, âmade bulundurulacaktır.»

7 - Aşağıdaki ahkâm 6 nci maddenin 1 nci ve 2 nci fıkraları arasına ilâve olunmuştur :

« Her iki ihraç bankası alâkadarm talebi ve masrafların alâkadar tarafından tesviyesi mukabilinde bu tahsilâtı yekdiğerine telgrafla bildireceklerdir. »

8 - 7 nci maddenin yerine aşağıdaki ahkâm kaim olacaktır :

« I - İşbu protokolün 4 ncü bendine ve 26 eylül 1935 tarihli Kliring Anlaşmasının 5 nci maddesine tevfikân Kliring hesaplarına vuku bulan teslimata tatbik olunacak kambiyo rayici şu suretle tayin edilecektir :

Drahmilerin Türk lirasına ve Türk liralarmın drahmîye tahvili, lüzum hâsıl oldukça Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası ile Yunanistan bankası tarafından bilitilâf tesbit edilecektir.

Türk lirası ve drahmiden gayri bir para ile muharrer bulunan matlubat Ankara borsasında en son mukayyed rayiç üzerinden Türk lirasına tahvil edilecek ve icab ederse yukarıdaki fıkraya tevfikân drahmîye tebdil olunacaktır.

İşbu protokolün 4 ncü bendinde ve 26 eylül 1935 tarihli Kliring Anlaşmasının 5 nci maddesinde derpiş edildiği veçhile idhalâtçılar tarafından yapılacak teslimat kambiyo farkı yüzünden tevellüd edecek risklerden idhalâtçıları ibra etmeyecek ve borçlular teslimat günü ile Kliring hesabına mahsub günü arasında tahassül edebilecek rayiç farklarını kendi memleketleri ihraç bankasına iadeten tesviyeye mecbur tutulacaklardır .»

II - İşbu protokolün 4 ncü bendinde derpiş edilmiş bulunan yüzdenin Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası tarafından intihab edilecek serbest döviz tahvili muamelesi doğrudan doğruya, faturada gösterilen dövizin Ankara borsasında en son rayici üzerinden ifa edilecektir.

9 - 13 ncü maddenin yerine işbu Protokolün 1 nci bendi kaim olacaktır.

On beş kânunuevvel bin dokuz yüz otuz sekiz tarihinde Atınada iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

J. Arvanitis

*Ruşen Eşref Ünaydan
Dr. Burhan Zihni Sanus*

<i>Cumhuriyet Reislîğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	5 - VII - 1939 ve 1/100
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reislîğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	7 - VII - 1939 ve 1/1008
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları</i>	:	Cild Sayfa 1 54 3 178,110 4 31:22,31,40,61:64